

# SOPRONI UJSÁG

(az „Oedenburger Zeitung“ politikai napilap magyar része.)

## Előfizetési feltételek:

A „Soproni Ujság“, az „Oedenburger Zeitung“ kibővítését képezvén külön nem adatik el sem egyes példányokban, sem előfizetésben.  
Előfizetési ára a teljes lapnak negyedévenként: helyben 5 korona, vidékre 6 korona 25 fillér. Egy példány ára 6 fillér.

## Kiadóhivatal és szerkesztőség:

Romwalter K. és fiánál, várkerület 121. szám.  
Távbeszélő 28. szám.

## Hirdetések díjtétel szerint,

mely kívánatra mindenkinek díjmentesen megküldetik.  
Hirdetési megrendelések, előfizetési és hirdetési díjak a kiadóhivatalba küldendők.  
Mindennemű fizetés teljesítési helye Sopron.

## Az utolsó állomás.

Sopron, 1895. április 22-én.

Agliardi nunczius elérkezett magyarországi útjának utolsó állomására, Nagyváradra. Mire e sorok közre kerülnek, fényben és pompában fürödnek a nagyváradi püspök remek palotájának terméi, maga a kardinális pedig méltóságteljes vizsgálatokkal adja meg az utasításokat az utolsó intézkedésekre, mert pár percz csak és a nunczius vonata elé csenget a pálya udvar csengője.

Ha volt rá ok, hogy a politikai élet minden tényezője feszült figyelemmel nézzen Esztergom felé, a hol a nunczius legelőbb szállott meg, hogy látogatást tegyen a béke papjával: bizonyára a nagyváradi látogatás kétszeresen lebilineselő mindazoknak, a kik az egyházpolitikai törvények nyomán kelt erőszakos felbujtogatások és erőszakosan szított elkeseredések forrásait keresik.

Isméri az egész világ Schlauch kardinális szerepét az egyházpolitikai törvények ellen folytatott nagy harcban épp úgy, mint abban a hadjáratban, a melyet sok oldalról intéztek Vaszary gyöngéden érző, mindig a magyar haza jó voltáért dobogó szíve ellen.

Fölötte érdekes, a mit a helyzet vizsgálata folyamán egyik laptársunk, a ki fölöttébb merészen kokettirozik az alsópapsággal, mond vasárnapi vezérezikében. A nunczius látogatása — mondja kollegánk — sokkal kevésbé függ össze az egyházpolitikai viszályllyal és kevésbé illeti a kormányt, mint inkább a

magyar püspöki karban régtől tapasztalható zilált állapotokkal magyarázható meg.

Mintha csak ujjal mutogatna laptársunk e megjegyzése néhány alakra, a kik a nunczius körül az utóbbi napokban megfordultak. És mi nem is akarjuk kétségbe vonni, hogy a nunczius vállalkozott arra, miszerint kibékítse az elkeseredett sziveket és egyengesse útját annak, hogy főpapjaink versengve találkozzanak a hazaszeretet és a béke oltárai körül. Ha majd ezeknél az oltároknál áldoznak testvéri egyetértésben főpapjaink: egyben békót vernek majd ádáz gyűlölködéseikre, haragot és háborút szító aknamunkájukra azok a kicsinyke papok, a kik látva vezetőik dulakodásait, annak nyomán járnak, a ki az ő viszályt szerető lelkük alaphangjához leginkább rokon hangokat fú.

És mi szeretjük hinni, hogy a nunczius útjának nem volt más oka, más célja. Hiszen mi jögon lehetne is más... Utóvégre is Magyarország bel-politikájához nincsen semmi köze sem a német császárnak, sem az olasz királynak, sem az orosz czárnak, sem a római pápa nagykövetének.

Bárhogyan fujja is hát fel egy-két laptársunk Agliardi nunczius látogatásának jelentőségét, mi készséggel elhisszük az egyházi körök főhivatalosának kommentálását, hogy a pápai nunczius látogatásának semmi köze sincs a politikához. És csak azzal toldhatjuk meg e magyarázatot, hogy hiába is próbálná bármelyik nagykövet ez illetéktelen szerepet magának vindikálni, Magyarország elég erős arra,

hogy minden illetéktelen beavatkozásnak egyszer s mindenkorra bevágja az útját.

Ha utolsó állomásán ráér a nunczius az ünnepek fényétől reflektálni azokra a tapasztalásokra, a melyeket bőségben gyűjthetett ama hosszabb értekezéseken, a melyeket Bánffy báró kormányelnökkel és Wlassits közoktatásügyi miniszterrel folytatott, akkor bizonyára azzal a meggyőződéssel távozik hazánkból, hogy az egyházpolitikai küzdelmekben Magyarország katolikus világi férfiai — még pedig a legelőkelőbb, legintelligensebb osztályból — az első szerepet vitték, a nélkül, hogy azért akár egyházukat, akár vallásukat megtagadták volna.

Megtanulhatja, hogy szabadságszerető országban fejlődhetik minden egyház: az állam inkább még segít is minden hitfelekezetet, csak hogy ezek még inkább és még jobban teljesíthessék vallás erkölcsi és kulturális nagy missziójukat. Csak egyet ne feledjen el az egyház s egy hitfelekezet sem, hogy azt a magyar állam nem fogja soha megengedni, hogy bármelyik egyház is magát az állam fölé akarja helyezni, hogy azon uralkodjék.

Azok a kitünő egyháznagyok, a kiket ő szentségének érdemes nagykövete megtisztel látogatásával, egyuttal magyarok is, s mint ilyenek, jól ismerik az országot, jól ismerik annak történiáját s jól ismerik annak politikai körülményeit. E magyar egyháznagyokkal, ha szincerizálni fog a nunczius, ezek is lesznek bizonyára olyan őszinték és annyira magyarok, hogy a miket itt e helyen mi megirtunk, azokat ők maguk is helyeseknek s igazaknak

## TARCZA.

### Az aluminium.

Irta: Matavovszky.

— A „Soproni Ujság“ eredeti tarczája. —  
(Vége.)

Henry Sainte Claire-Deville tette meg az első lépést e fémnek nagyban való előállítására és csakugyan az ő keze alatt kezdte kivinni polgárjogát.

Deville törekvéseit nagyban előmozdította III. Napoleon, ki a czéltől lett protektorává a leendő aluminium-iparnak, hogy majdan a garde euraster-ok aluminium-pánczélokot hordhassanak.

Segítségére volt Deville-nek a francia akadémia is és így már 1855-ben oda jutott a dolog, hogy a most említett évben megtartott párisi kiállításon is szerepelt e fém, illetőleg a belőle készült tárgyak.

De még ennyi protekció sem tudta a dolgot kellő eredményre juttatni, mert e fém igen drága volt s ez időnyre kilogrammja 1200 frankba keült.

Ily körülmények között csakugyan tejedelmi ajándék számba ment az a gyermekesörgő, melylyel Deville később a zulukaferek földjén elvérzett Lulu herceget megajándékozta.

Deville tökéletesítvén eljárását, sikerei nyomán több gyár keletkezett, de hosszú életüvé

ezek közül csak a salinders-i lett, melynek évi produktója mintegy 2400 kg. volt, ez az aluminium fedezte akkor az egész világ szükségletét s ára, mely még Deville korában kilónként 140 frtra súlyodt alá, a 80-as években már csak 50 frt volt.

Ma pedig igen sok gyár foglalkozik már az aluminium előállításával, de ezek között különösen jelentős a „Schweizerische Metallurgische Gesellschaft“ neuhausi gyára, mely 5 márkáért árusítja kilogrammját. E gyár a Herouls-féle eljárással foglalkozik és szolgálatába hajtva ez elemeket, felhasználja azon eddig meddön maradt roppant erőlkészletet, melyet a gyorsan eső Rajna vize képvisel. Ezzel állítja elő azon hatalmas villámáramot, mely alkotó részére bontva a timföldet, kiválaszt belőle naponta mintegy 300 kg. tiszta fémot.

Ilyen körülmények között ma már hasznát veheti az aluminiumnak az ipar is, és olesósága még szembe szökőbb ha tekintetbe vesszük, hogy az aluminium fajsúlya 3.6 s így e fémből egy kilogramm akkora térfogattal bír, mint

3.04 kg. vas,

3.43 „ réz, vagy

2.84 „ zenin.

Ami az aluminium hasznavehetőségét illeti, ugy e kérdésre ma még bajos kimerítő feleletet

adni, mert e tekintetben még nem állunk bevégzett tények előtt és e kérdés még sok tekintetben a kísérletezés studiumán van, de már ma is sokra reá utalhatunk, ha tekintbe vesszük szép hangját, kalapálhatóságát, ugy magas, mint alacsony hőmérsékletek mellett.

A vasnak persze nem sok konkurrencziát csinál, mert azt ki nem fogja szorítani, a mit bizonyít az is, hogy a fémkohász megbecsülhetlennek tartja épp a vas és az aczel előállításánál. A gyakorlati élet már ma is sokszertien fölhasználja, és ilyen alkalmazása szempontjából megemlítendők az aluminium kulcsok, evőeszközök. Kiszámították, hogy egy naponként használt aluminium kanál 273 esztendő alatt kopik el.

Igen jó szolgálatot tesz a physikusok és orvosok által használt eszközök készítésére.

Szép hangja harangok és csengők öntésére praedestínálja.

Önthetősége folytán kisebb műtárgyak készítésére lesz igen alkalmas; könnyüisége pedig kész nyereség az acromantikának és e mellett mindazon iparágaknak, melyek egy könnyü fémmel számítanak.

Előnyére és hátrányára e fémnek még sokat, igen sokat meg lehetne említeni, de mi az elmondottakkal is tulleptük azt a határt, melyen belül sorainknak a helye van.

fogják elismerni. Lesznek annyira magyarok, hogy megértessék XIII. Leo pápa kövétevel, hogy Magyarországra semmi sem oly veszedelmes, mint a vallásbéke feloldása, s hogy e nemzetre valóságos isten csapása lenne, ha ez ország társadalmi és politikai beléletében még a legtisztábbnak és legönzettelenebbnek látszó álarca alatt is, a hitfelekezetet egymás ellen uszítottatnának és a társadalmi és politikai közvéleményt a könnyelmű izgatók a vallás fegyvereivel fanatizálnák. Ez a fegyver bizony nagyon hasonlítana ahhoz a jól ismert kardhoz, a melynek nincsen markolatja és a melylyel az sebzi meg magát legjobban, a ki vad haraggal akar vele másokra rontani.

K. J.

## Politikai hírek.

1895. április 22-én.

**Agliardi és a Szt.-István-társulat.** Agliardi nunczius vasárnap délelőtt fogadta a Szt.-István társaságot. Zichy gróf franczia, Tichony dr. latin üdvözlő beszédet mondott, a mire Agliardi hosszabb latin beszédben válaszolt, a melyben kiemeli, hogy Magyarország mindenütt otthona a katolicizmusnak. Arra hívja fel a jelenlevőket, hogy a katolicizmus mellett buzgón küzdeni meg ne szűnjenek. Délután a katolikus tanoncok védőegyletét látogatta meg a nunczius, a hol Wiesinger beszédjére hosszabban beszélt a szocializmus ellen.

**A vallás szabad gyakorlatára** vonatkozó főrendiházi üzenet, melyet már a legközelebbi csütörtökön a képviselőházban tárgyalásra kerül, első részében nem fog visszautasítani, mivel a képviselőház — mint a „Kel. Ért.“ jelenti — előreláthatólag hozzá fog járulni azon stularis módosításokhoz, melyeket a főrendiház a javaslatához elfogadott. A felekezeti különiséget illető harmadik szakasz tekintetében a bizottsági jelentés indítványozni fogja az eredetileg megállapított rendelkezéseknek fentartását, illetőleg az egész szakasznak változatlanul való visszahelyezését. A zsidó vallás reczepezióját illetőleg a bizottság határozati javaslatot fog előterjeszteni, mely az egész törvényjavaslatnak változatlan fentartását fogja indítványozni. (L. táviratokat.)

**A magyar udvartartás.** Illetékes oldalról a következő közlésére nyertünk felhatalmazást: A Bánffy-kabinet véglegzését készíti elő a már a Wekerle-miniszterium részéről kezdeményezett azon intézkedésnek, hogy ő Felsége belső udvartartásának egy része, a mennyiben ez az udvarnak Magyarországon való tartózkodásával áll kapcsolatban, Budapestre helyeztessék át, miként különben ezt Bánffy báró miniszterelnök a képviselőházban is jelezte már; de egyelőre még az egész ügy csak a tanácskozási stádiumában van és ő Felsége még nem is volt azon helyzetben, hogy akár tárgyi szabályozások, akár pedig a személyek tekintetében valamely irányban határozhatott volna.

**A magyar kormány és a közös költségvetés.** A „Pester Correspondenz“-nek egy bécsi tudósítása jelenti, hogy a magyar kormány és az osztrák miniszterium közt folyt közös miniszteri értekezleteken teljes megegyezés jött létre és pedig akként, hogy a magyar kormánynak a budget egyes tételeire és a hadsereg kiadásaira nézve báró Bánffy Dezső miniszterelnök és a magyar szakminiszterek által képviselt nézetei egész terjedelmükben sikerrel érvényre jutottak.

**Ötvenzer kötet anyakönyv.** Ennyi kötet készül most az állami anyakönyvek számára. Alig van a fővárosban könyvkötő, a ki ne kapna ez óriási munkából s még így is csak a legnagyobb erőfeszítés mellett fog elkészülhetni mind az — ötvenzer kötet.

## Két híres irodalmi mű.

Sopron, április 21.

Estei Ferencz Ferdinánd főherceg uti naplója. — Kossuth Lajos iratainak V. kötete.

Két híres könyv került közre a múlt hét utolsó napján. Az egyiket estei Ferencz Ferdinánd királyi herceg, a presuntív trónörökös írta, a másikat Kossuth Lajos, a ki egy időben nagy szellemének, hadseregeknél nagyobb, hatalmával akart trónt adni a magyarnak, olyant, a melyben nem az ül magyar királynak, a ki egyben osztrák császár is.

Ránk nézve mind a két műnek kiváló vonzása van. Hiszen ki lapozgatná Kossuth könyvét, ki olvashatná az ő lángoló hazaszeretetének, ezer csalódások után is rugékonny lelkének hatalmas stilisztikai erőben nyilvánuló fejezetéseit a nélkül, hogy szívében meg nem mozdulna valami?! Egy nagy ember tragikumája, a kinek ideáért lelkesedett, de nem valósította meg nemzete.

Mennyi és mily lélekrendítő csalódás sujtotta Kossuth Lajost, a mi mind meggyőzhette utjának eltévesztett irányja, törekvéseinek ezáltal volta felől?! És ime könyvének ötödik kötetéből, a mely a hatvanas évek történetét tárgyalja, mintegy érintetlenül sugárzik ki meleg fénye a szabadság határtalan szeretetének, az a babonás indulat, a mely önmagából táplálkozik és végezetül önmagát emészti föl. Am — és ez Kossuth nagy tragikumája — ő nem emészttette föl magát. Hatalmas könyvét, a melyet Helffy Ignác rendezett sajtó alá, a nagy halott életének utolsó napjaiban előszóval látott el és ezen előszónak utolsó része így hangzik:

„Az én hangom, a kitagadott szegény öreg hontalan hangja elhangzik, mint a pusztában kiáltónak szava. Tudom, de az igazságnak szava nem hangzik el, még ha én tolmácsolom is. Pedig úgy legyen velem közel halálom óráján az irgalom istenének kegyelme, a mint igaz, hogy igazat mondtam.“

\*

Fiatall élet, ifjui remény, nagy jövő, tudatának terhe, szól abból a könyvből, a melyet a fiatal kir. herceg, jövődőkben hatalmas országok ura írt azok számára, a kik érdekeltek voltak a földközi útja iránt.

Ez az érdeklődés bizonyára meleg és őszinte a soproniak között, a kik ismerték a kir. herceget, a kik között élt, és a kik között — magyarul beszélve kisérőjével Prónay báróval — sans-gène járt föl és alá. Nagy útjára is tőlünk ment. Tőlünk bucsuzva, bucsuzott a vén Európától. Utazásának minden érdekessége érdekel bennünket és műve előszavában leírt bucsuzásra szívében kelt érzelmek őszintén kelnek visszhangra a soproniak szívében.

Ime két munka hangja, kerete.

Az egyikben a remény, az élet, — a másikkban a lemondás, a nagy bíró és a nagy tragikus sorsa.

A kettő eszméinek vegyüléke talál visszhangra a magyar nemzet szívében, a mely áhitattal dobog az elhunyt öreg nevének hallatára és remény-nyel, bizalommal telik meg, ha a másikat kiejti.

## A megyékből.

Büdöskút, április 21-én. [Tud. levele]

(Terméskilátások. — Iskola.) A múlt hét szép napjai kedvezőek voltak a külső munkára, a mely serényen folyik minden felé. Itt-ott már a burgonyát is vetik. A szőlőket is kapálják már. Nagy bajunk, hogy a gyarak elszedik a mezei munkától a munkaerőt és így a mezei munkáért roppant napibérekkel kell fizetnünk.

A téli vetések elég szépek. Am most sokat szenvednek a nyulaktól, a melyek a szőlőkben is irtalmatlanul pusztítanak.

Tanítónk sokat panaszkodik a fölött, hogy a fecskék visszatérével a tanulók kimaradoznak az iskolából. Pedig nagyon szükséges lenne, hogy épp most a vizsgák előtt szorgalmasan járjanak az iskolába, ahol minden tárgyat magyarul tanítottak. Gyermekünknek most kettőzött szorgalom-

mal kellene a tanításra menni és épp most maradoznak ki. Bizony kár, hogy az iskolalátogatási törvényt nem hajtják végre szigorubban és nem büntetik a hanyásból történt iskolamulasztásokat.

**Szab.-Bárán**d, április 21-én. [Tud. levele] (Időjárás.) Az időjárás nálunk nagyon kedvező; a vetések igen szépek, a tavaszi munka már javában folyik és a vetések, szőlők, gyümölcsök eddigi állása szép reményekre jogosít, ha csak valami fagy vagy jég később hozzá nem ütökzik.

## Napi hírek.

— **Személyi hír.** Nagyszombati Huberth Andor tábornok, a 81. honvéd gyalog-dandár parancsnoka, vasárnap este a soproni 18. honvéd gyalogezred felülvizsgálására városunkba érkezett. A helybeli honvédeztred tiszteletére tegnap a „Nádorban“ diszebedet adott, melyre Lovag Vivenot ezredes dandárnok, báró Haymerle ezredes és báró Wucherer alezredes is hivatalosak voltak.

— **Áthelyezések.** Zombatfalvi Zombath Károly, a helybeli 76. gyalogezred hadnagya Josefstadba és Fiechtl Rudolf hadnagy Tarnowba (Galicia) helyeztetett át.

— **Bubics Zsigmond legújabb műve.** A hercegi hitbizományok gondnoka, a tudós kassai püspök újabb művel gazdagította a magyar történet irodalmát. Művének ez alkalommal különös érdeket kölesönöz az, hogy a hercegi család egyik legdicsebb őseinek, a 17. század legkiválóbb államférfiának, Eszterházy Pálnak hátra hagyott művét a „Mars Hungaricus“-t ismerteti. Eszterházy Pál, a kiről Richelieu úgy nyilatkozott, mint a leggeniálisabb magyar államférfiúról és a ki hazafias szolgálatokban eltöltött életét Nagy-Höflányban végezte be, kiváló irodalmi hagyatékát Bubics könyvében a legméltóbb kiadásban kerül közre. A „Mars Hungaricus“ az 1663—64-iki török háborukat írja le; ama hadjáratokat, a melyekben Eszterházy Pál mint alvezér vett részt Zrinyi Miklós oldala mellett. Bubics csak az adatokat használta fel Eszterházy művéből a leírás és a korrajz az ő munkája, de így is egyike az utóbbi időkben megjelent legérdekesebb történeti műveknek. Ránk soproniakra kettős érdeke van e műnek; az egyik, hogy a körünkben is gyakorta megforduló tudós püspök írta, a másik, hogy a hercegi család egyik legdicsebb őseinek művét és élettörténetét közli.

— **Halálesetek.** A kérelhetetlen halál ismét kiragadta legderékabb polgártársaink egyikét az élők sorából: gyöngyösapáti Hannay Kálmán a gróf Széchenyi család főlevéltárosa vasárnap reggel 6 órakor hosszú betegeskedés után örökre lehunyta szemét. A boldogult ugyan a városi közéletben nem igen vett részt, mindazáltal dicsekes multra tekinthetett vissza. A szabadságharcban mint honvédhadnagy számos csatában harcolt hazájáért. Az 50-es években a gróf Sadion ezrednél mint főhadnagy szolgált, 13 évi katonai szolgálat után a kötelességtudó és felette lelkiismeretes katonatisztet a Széchenyi gróf család titkárául nevezték ki, melynél a hírneves régész Paur Iván halála után a levéltár kezelésé is átvette. A boldogult 33 évet töltött a Széchenyiek szolgálatában.

Már évek óta gyengélkedvén, Hannay a délvidék enyhébb éghajlata alatt keresett a tél folyamán enyhülést. De sajnos, 3 héttel ezelőtt Abbazia-ba utazott és csak a múlt csütörtökön tért vissza övéihez, kiknek karjai közt tegnapelőtt reggel kilehelte nemes lelkét.

A boldogultat mélyen sujtott özvegye és egyetlen fia siratja, ki mind ügyvéd működik Sopronban és általános tiszteletnek örvend.

Bertók Lajos nyugalmazott városi tanácsos, hunyt el ma (hétfőn) délután rövid szenvedés után. Bertók alapos ismerője volt Sopron város történetének és a monografia megírásában szorgalmasan segédkezett. A tipikus öreg és, a kit

különlegességei után városszerte ismertek, 71 éves kort ért el. Temetése szerdán délután 3 órakor lesz.

Ihász Borbála, Ihász I. volt városi főjegyző özvegye halt meg tegnap vasárnap, 71 éves korában. Az elhunyt tetemeit holnap (kedden) délután 4 órakor kísérik a gyászházba (Hátsó-kapu 2. sz.) a Szt.-Mihály temetőbe örök nyugalomra. Egyetlen leánya és ennek gyermekei siratják az agg urnó halálát.

Tolnegovits József, helybeli m. kir. honvédszázados fiatal neje tegnap d. e. 9 órakor meghalt.

Szenft, szüi. Sperl Karolina halt meg ma délután 3 órakor 71 éves korában. Temetése szerdán délután 4 órakor lesz a gyászházba (szélmalom-utca 3. sz.)

— **A zene-egyesület hangversenye.** A kaszinó nagytermében tegnap este megtartott hangverseny egyben a zene-egyesület vegyeskara 10 éves fennállásának jubileuma volt. A terem ez alkalomra színültig megtelt városunk legelőkelőbb zeneértő és zenekedvelő közönségével, mely a szereplő művészeket és műkedvelőket elismerésének őszinte jeleivel halmozta el.

A szereplők közül mindenek előtt Altdörfer Viktor zongorajátékaról kell megemlékeznünk. Altdörfer a Schumann-féle zongoraversenyt játszta azzal a megkapó genialitással, a melyet bár jól ismerünk, mégis újból és újból megcsodálunk. Bármilyen gyakran is van szerencsénk Altdörfer játékában gyönyörködni mindannyiszor újból és újból adózunk bámulatunkkal azon kiváló művészetért, a melylyel közönségét magával ragadja, azt meghódítja és lelkesíti.

A tegnapi hangversenynek tulajdonképeni jubiláris száma Mendelsohn dícsénekének előadása volt. Ezzel hódította meg most tíz éve a dr. Kossow Jenő vezetése alatt állott vegyeskar annyira a soproni közönséget, hogy a rég óta fennálló, de kevés életjelt adó zene-egyesülettel való összeolvadása csakhamar bevégezett dolog lett. Ezzel a számmal hódította a tegnapi hangversenyben is, a melyben a karénekek kiváló praecizitással, tudással és hatással jutottak érvényre. A solozsámokat Krickl-Lorenz Gizella, Graf Adél és Erxleben Rikárd, a bécsi Männergesangsverein kitűnő tenoristája énekelték jelesen. Bevezetésül több hivatásos, meg zenekedvelő muzsikussal megerősített egyesületi zenekar Beethoven „Egmont”-nyitányát adta elő. Ezen szám is nagy hatást keltett. Felemlítjük még, hogy a közreműködő hölgyek esinos viráglegyezőket, Kricklné pedig szép virágcsokrot kapott az egylettől.

A zene-egyesület tegnapi hangversenyével nemcsak mint jubiláló, hanem mint erőteljes és produkcióképes egyesület lépett a nyilvánosság elé, a mi első sorban Dr. Kossownak, a derék és fáradhatatlan karnagynak főérdeme, ki lankadást nem ismerő buzgósággal és kiváló szakismerettel vezeti az egylet művészi törekvéseit. —v.—

— **Magyar művész Bécseben.** Bécsből jelenti tudósítónk, hogy ama hírekkel szemben, a melyek az utóbbi napokban közre kerültek, legbiztosabb forrásból vett értesülések alapján biztosít bennünket arról, hogy Fáy Szerenát, a nemzeti színház művésznőjét, a bécsi népszínház szerződtette.

— **Közgyűlés.** Minthogy a „Dalfűzér” e hó 21-ére hirdetett közgyűlését, nem lévén harozatképes, nem lehetett megtartani, azt az elnökség április 30-án esti 8 órára tűzte ki, melyre a pártoló- és működő-tagok ezennel tisztelettel meghívhatnak. Az alapszabályok értelmében a közgyűlés most már okvetlenül meg fog tartatni, tekintet nélkül a megjelentek számára. A napirend tárgyai: 1. évi jelentés. 2. a pénztári jelentés. 3. Az 1895. költségvetés. 4. Esetleges indítványok. 5. A tisztí kar megválasztása.

— **A soproni kerületi betegsegélyző-pénztár II. évi rendes közgyűlése** folyó évi április hó 28-án, délelőtt 10 órakor, a városi színház festő-termében fog megtartatni. Az

ülés 10 órakor okvetlen kezdetét veszi s a közgyűlés napirendjére kitézött tárgyak felett ezuttal — tekintet nélkül a megjelenők számára — fog határozat hozatni.

— **A villa-negyed vendéglője.** Ma kezdtek meg ennek a szállónak építését, a melyet a Warisch alján elterülő villa-negyedben épített egy részvény-társaság.

— **A munkások mulatsága.** A soproni iparos munkások önképző-egyesülete vasárnap a „Nádor”-hoz címzett vendéglőben estélyt rendezett, a mely fölötté élvezetes és változatos volt. A műsorban voltak szavatok és énekszámok; azokban Liedinger és Pollák, emezekben Tengyelits Fáni és Kammerer Fáni jeleskedtek. Tengyelits Fáninak, a kit itt volt alkalmunk legelőször hallani, megkapóan szép, a felső regiszterekben különösen érczesen csengő hangja van. Társnője Kammerer Fáni már ismert énekesnő, a ki nagy ügyességgel és precisitással adja elő dalait. Az estély humoros számairól Gruber, Fichtmann, Patzer és Patuzzi gondoskodtak, a kiknek kupléit kacagó jókedvvel jutalmazta a közönség. A műsor utolsó számait Bodai Gyulának és az egyleti karnak szép éneke töltötte be. Nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy a zenekíséretet egy 12—13 éves fiúcska, Mandl Sigfried látta el igen ügyesen. Az előadás után táncz következett.

— **Véres vasárnap Bánfalván.** Tegnap este 8 és 9 óra között halállal végződő összeütközés történt Bánfalván katonaság és a civil legénység között. A katonai őrzület este Bánfalvára ment megtudni, hogy a térparancsnokság tilalma ellenére, nem mulatnak-e katonák. Két bánfalvi katona, kik vasárnapon szabadságot élveztek, civil pajtásaikkal a koremban mulattak. Az őrzület megjelenésekor a katonák elbujtak; mikor azok kiadatását követelte az őrzület-vezető — állítólag — szóváltás támadt a civilek és az őrzület legényei között, a kiket üvegekkel és poharakkal dobáltak meg. Erre a tetteles bántalmazásra az őrzület belött az ivószobába és golyója halálosan megsebezte a 23 éves Reiter Antal, bánfalvi ácslegényt, a ki ott nyomban meghalt. Három másik civilista, ezek között Klausz András bíró kisebb-nagyobb sérülést szenvedtek. Molnár főszolgabíró már megindította a vizsgálatot. Tegnap délután vegyes bizottság jelent meg Bánfalván, a tényállást megállapítani.

## Táviratok.

**Budapest, április 22.** (Képviselőház.) A képviselőház tanügyi bizottsága ma tartotta ülését, a melyben Csáky Albin gróf elnökölt. Bessenyei volt az előadó. Tárgyalásra került a főrendiház által megcsontított törvényjavaslat a vallás szabad gyakorlatairól. Wlassits közoktatásügyi miniszter kijelenti, hogy elfogadja ugyan a főrendiház által elfogadott stiláris módosításokat, de kéri, hogy a törvényjavaslat 22., 23., 24. és 26. cikkelyei visszaállíttassanak, mert ezek nélkül a javaslat lényege és alapelve van megbontva. — Molnár Antal elfogadja a miniszter javaslatát. — Bánó József a felekezetenélküliség ellen szól és nem fogadja el a miniszter javaslatát. — Sréter Alfréd fölötté szükségesnek tartja a felekezeteken kívül állók helyzetének rendezését. — Sággy Gyula a miniszter javaslata ellen szól, amíg Kiss Albert azt támogatja. Ugyancsak a javaslat mellett szól Boda Vilmos. — A miniszter javaslata mellett szavaz, két tag kivételével, az egész bizottság. — Az ülésen jelen volt Bánffy báró kormányelnök és Erdély igazságügyminiszter.

A törvényjavaslatot délután az igazságügyi bizottság tárgyalta.

**Budapest, április 22.** Rettentő gyilkosság történt szombaton éjjel a várbán: Tökölly András, a belügyminiszterium szolgálja megfojtotta feleségét, mivel nem ajándékozta meg egészséges

gyermekkel, ámbár öt ízben lett anya. Ez öt eset közül egyszer szült csak élő gyermeket, de ez is meghalt, állítólag, mert az anya rosszul bánt vele.

Tökölly fenyegette nejét a rettentően, bűnös eljárás miatt és midőn az asszony azt közölte vele, hogy ámbátor újra anyának érzi magát, a gyermek ismét halva fog életre kerülni, akkora iszonyat és düh fogta el, hogy beteges nejét megfojtotta.

Rettentő műve elkövetése után koresmárol koresmára járt lelkipurdalásait borba ölni. Az egyik koresmában elfogta a rendőrség és átadta a vizsgáló-bíróknak, a hol mindent bevallott.

**Bécs, április 22.** Ma kezdődött itt Eichingernek, Rothziegel ügyvéd gyilkosának ügyében a végtárgyalás. Vádolt bevallja tettét, de képtelen beszámolni azzal, hogy miképpen fogamzott benne Rothziegel meggyilkolásának gondolata.

**Bécs, április 22.** A képviselőház pénzügyi bizottságának mai ülésében kijelentette a kereskedelmi miniszter, hogy a vasutak államosítására vonatkozó tevékenységnek egyelőre szünetelnie kell.

Folytatólag kijelenti, hogy a déli vasutak illetőleg, a magyar kormány a közös tanácskozmányokon elvi dolgokban kért és kapott felvilágosításai után, ennek a vonalnak államosítását is el kell odázni.

A magyar gőzhajózási társaság és az osztrák dunagőzhajózási társaság között megegyezés jött létre, a melyből kifolyólag versenyés a Dunán nem lesz. A ház a miniszter kijelentéseit tudomásul veszi.

**Budapest, április 22.** Agliardi pápai nunczius ma délután Nagyváradra utazott.

**Bécs, április 22.** Colloredo Mansfeld herceg, Alsó-Ausztriának egykori marschallja meghalt.

**Páris, április 22.** Ma itt az omnibuszosok sztrájkot kezdtek.

**Varsó, április 22.** Krasinski Lajos gróf ma meghalt.

**Budapest, április 22.** (Gabonatözsde.) Buza őszre 7.25—26; Buza tavaszra 7.38—42; Buza május-juniusra 7.25—27; Rozs tavaszra 5.94—97; Rozs őszre 6.18—20; Tengeri május-juniusra 6.64—65; Tengeri július-augusztusra 6.70—72; Zab tavaszra 6.62—65; Zab őszre 6.12—18; Káposzta repeze augusztus-szeptemberre 10.40—45, Buzaajánlat mérsékelt. Forgalom 40.000 méter-mázsa, 2—5 krral magasabb. Más áruval alig kereskedtek. Idő: szép!

## Törvénykezés.

### Bűnügyi tárgyalás.

1895. április 25-én.

977. Hatóság elleni erőszak büntette és súlyos testi sértés büntette stb. vádolt Horváth Máté, Horváth Bálint, Nagy László, Nagy Miklós és Pámer Géza osli.

### Szerkesztői üzenetek.

K. T. J. helyben. Amint látja: a legköserebb vizek antisemita burkolatban. Bizony lehet, hogy a feeskék a Herkó Páter szellemét hozták neki.

### Soproni gabona-árak.

1895. április 22.

Buza 6.80—7.00; Rozs 6.30—6.50; Árpa 6.70—7.00; Zab 6.40—; Tengeri 7.30—7.60; Széna 2.60—3.80; Szalma 1.60—2.00

### Vásári tudósítás.

**Bécs-Ujhely, április hó 20-án. (Sertés-vásár.)** Felhajtott összesen 4431 drb sertés. Ebből volt 2331 drb magyar, 1881 drb horvát, — drb szerb és 219 drb boszniai. Árjegyzések: malacz 13.00—17.00 frtig; süldő 18.00—27.00 frtig; teljes koku 28.00—34.00 frtig élve, páronként 40% levonás; szürő-sertés 37—41 krig; hizott sertés 38—42 krig netto 1 kgr.-kint élve. Állás 7349 drb.

### Vasuti forgalom.

Győr-sopron-ebenfurti vasut.

Indulás Bécs-felé: 5.40 reggel, 9.44 délelőtt, 3.17 délután. Indulás Győr-felé: 6.00 reggel, 2.08 délután, 6.56 este. Érkezés Bécsből: 9.16 délelőtt, 1.58 délután, 6.22 este. Érkezés Győrből: 9.20 délelőtt, 3.04 délután, 8.38 este.

A magyar rész felelős szerkesztője:

Koór József.

Kiadó-tulajdonos: Romwalter K. és fia.

Apró hirdetések előre fizetendők.  
A hirdetési díjat levélbélyegeken is elfogadjuk.  
Beiktatási díj 10 szög 20 kr., minden további szó 2 kr.  
Czímvel ellátott hirdetések után 30 kr. bélyegdíj is fizetendő.

## APRÓ HIRDETÉSEK. - KLEINE ANZEIGEN.

Die Einschaltungsgebühr ist im Voraus zu bezahlen und kann auch mit Briefmarken beglichen werden.  
Bis zu 10 Worten sind 20 kr. an Einschaltungsgebühr zu bezahlen, für jedes weitere Wort 2 kr.  
Für kleine Anzeigen mit Adresse sind separat 30 kr. Stempelgebühr zu bezahlen.

Videki tudakozásokhoz a válasz bélyege melléklendő. — Brieflichen Anfragen ist eine Freimarke zur Antwort beizuschliessen.

### Ismertetés hiányában ez

uton ohajtok megismerkedni egy esinos fiatal 18-20 év közötti leánnyal. Miután komoly nősülési szándékom van, elősorolom feltételeim: jövődöbéli életársam legyen a fentemlített életkornak megfelelő, haziasan nevelt, szerény igényű, vig kedélyű, se sovány, se kövér, középmetű, piros ajku, barna hajú esinos leány, legalább 3000 frt hozományjal. Olyanok, kik zongorázni nem tudnak és anyó-t nem hoznak a házhoz, előnyben részesülnek. Szives ajánlatok „Örök hűség 100” alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek. 21

### Welche reiche Persönlichkeit

leibt junger Dame zur Existenz für kleines Geschäft 200 fl. ? Brief erbeten unter „Weiße 835” an die Exped. d. Bl. 25

Egy fiatal 19 éves, jó polgári családból származó leány, ki kitűnő háziasszony és három szobaberendezésén kívül 5000 frt készpénzzel rendelkezik, férjhez menne egy derék, józan életű fiatal emberhez vagy gyermektelen özvegy iparoshoz. Levelek kéretnek „Jó bánásmód” jelige alatt e lapok kiadóhivatalába. 30

### Junger Mann

welcher sich der Journalistik zuwenden will, befähigt ist und ungarisch, sowie deutsch schreiben kann, wird aufgenommen. Offerte an die Expedition. 27

### Melyik ügyes kerékpározó

fiatal uriember kísérne el kerékpáron Sopronból Szombathelyig két ugyanelek kerékpározó vidéki fiatal hölgyet Indulás jövő vasárnap, április hó 28-án reggel 7 órakor. Udvarias ajánlatok kéretnek „Két kis fekete ördög” ezim alatt e lapok kiadóhivatalába, valamint e lapok útján kérünk értesítést, van-e levelünk! 27

### Tüchtigter Makagent

für das Druckarten- und Zeitungsfach gesucht. Anträge an die Expedition d. Bl. 22

### Führer durch Oedenburg,

Plan von Oedenburg, Umgebungsarten von Oedenburg, Wegmarkirungsfarte für die Umgebung Oedenburgs, ferner

### Rüchener's

### Universal-Konversations-

### Lexikon à 2 fl.

werden zum Kauf angeboten Adresse in der Expedition d. Bl. 16

### Drahtplah-Fontaine

Dame, schwarz, weißes Hutband, Schönheit, von Offizier bewundert, wird in ehrbarster Absicht um Wiedersehen gebeten. Antw. unter „Alta 193” an die Exp. 23

### Flavier-Unterricht

ertheilt für Anfänger ein Fräulein aus hiesiger guter Familie. Adresse in der Expedition. 311

### Makulatur-papiros

métermázsáinkint 8 frtért eladó. Hol? megmondja e lapok kiadóhivatala. 5

### Könyvnyomdászok figyel-

mébe! Egy alig használt lábhajtásra berendezett számzó-gép, melyen levelezőlap nagyságu szedést is lehet nyomni, rendkívül előnyös ár mellett eladó. Bővebb felvilágosítással e lapok kiadóhivatala szolgál. 6

### Kinderrlose Beamtenwitwe,

Christin, mit einigen Hundert Gulden baarem Geld, wünscht sich mit einem Herrn im Alter von 45-50 Jahren zu verehelichen. Briefe erb. unter „M. B. 7181” an die Expedition. 32

### Solides Mädchen,

das nähen und selbstständig kochen kann, deutsch, böhmisch und polnisch spricht und gute Zeugnisse besitzt, sucht Stelle. Unter „Storintine” an die Exped. 31

### Részletfizetésre

kerestetik egy használt, de jó karban levő pneumatic-tyeikli. Ajánlatok kéretnek „Előnyös feltételek” alatt e lap kiadóhivatalába. 4

### Három csunya kislány leve-

lezni ohajt három szép fiatalemberrel. Levelek kéretnek „Hortensia”, „Clarissa”, „Orchidea” ezimen a kiadóhivatalba. 29

### Hortensia és Orchidea.

Levele van a kiadóhivatalban. 36

### Házmesteri állást

keres egy tisztességes, gyermektelen házaspár. Levelek kéretnek e lapok kiadóhivatalába „Szerény feltételek” ezim alatt. 38

### Tatuska!

Köszönöm figyelmét. A rendes időben ott leszek az indóházban. Üdvözlí szívből a „Kis mama”. 41

### Megvételre kerestetik egy

jó karkan levő 4 kerekű kis kézi-koesi. Ajánlatok az ár megjelölésével e lapok kiadóhivatalába kéretnek „Kézi koesi” ezim alatt. 43

### Egy használt, de jó karban

levő középnyagású mérleg kerestetik megvételre. Ajánlatok „Mérleg” ezimtel e lap kiadóhivatalába intézendők. 46

### Nefejefts.

Levele van az ismert helyen. 47

### Buchbindergelhilfe

wird sofort aufgenommen. Näheres in der Administration d. Bl. 30

### Briefmarkensammlung

wird zu kaufen gesucht. Unter „Briefmarken 6928” an die Expedition. 33

### Lehrmädchen

wird in einer Buchbinderei, resp. Buchdruckerei sofort aufgenommen. Näheres in der Administration d. Blattes. 34

### „Jó bánásmód”-nak levele

van a kiadóhivatalban „Szorgalomtól”. 316

## Köszönetnyilvánítás.

A felemelő részvétnek azon őszinte nyilvánulásaért, a melylyel atyánknak, illetőleg nagyatyánknak **Ritter Lipót** urnak halála alkalmából több oldalról elhalmoztak, ez uton mondunk mély köszönetet.

A gyászoló család.

## Dankagung.

Für die vielen Beweise aufrichtiger Theilnahme anlässlich des Ablebens unseres Vaters, respektive Großvaters **Leopold Ritter**, sprechen hiermit ihren innigsten Dank aus.

314

Die tieftrauernden Hinterbliebenen.

Erste Oedenburger Bierbrauerei u. Malzfabrik-Aktiengesellschaft.

## Kundmachung.

Die p. t. Aktionäre werden hiermit höflichst ersucht auf die von ihnen subskribirten Aktien weitere

**20% = 20 fl. per Aktie**

im Zeitraume vom 1. bis 5. Mai l. J. bei der

**Oedenburger**

**Bau- & Bodenkreditbank**

gefälligst einzahlen zu wollen.

Dedenburg, 1. April 1895.

Die Direktion.

Első soproni serfözde- és malátagyár-részvény-társaság.

## Hirdetmény.

A m. t. részvényesek ezennel tisztelettel felkéretnek, hogy az ő általuk jegyzett részvényekre a további

**20%-ot, azaz 20 frtot**

részvényenkint, f. évi május hó 1-től 5-éig a

**Soproni**

**épitő- és földhitelbank**

pénztáránál befizetni sziveskedjenek.

Sopron, 1895. április hó 1-én.

249

Az igazgatóság.